

**Eco-effects
scan
Sand-Ambachtstraat
te 's-Gravenzande**

**Opdrachtgever:
Boele & van Eesteren
te Rijswijk**

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

**Eco-effectscan
Sand-Ambachtstraat
te 's-Gravenzande**

**Opdrachtgever:
Boele & van Eesteren
te Rijswijk**

Datum: 25 januari 2016
Rapportnr: 215127/AQT 301a FF/WE
Status: definitieve rapportage

COLOFON

Titel : **Eco-effectscan Sand-Ambachtstraat te 's-Gravenzande**

Opdrachtgever : **Boele & van Eesteren**
Contactpersoon : dhr. T. van der Meer

Projectteam
Projectmanager : dhr. ing. A.P. Wubben
Contactpersoon : dhr. ing. A.P. Wubben
Auteur : dhr. W.R.C. van Esch Msc (Eco-Niche)
Kwaliteitsborging : mw. ing. J. Marchal

Projectnummer : **215127**

Aqua-Terra Nova is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de branche organisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.

Datum vrijgave	Status	Goedkeuring kwaliteitsborger	Vrijgave auteur
25 januari 2016	Definitief		

© 2016 Aqua-Terra Nova B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doelstelling	2
1.3	Leeswijzer	2
1.4	Verantwoording	2
2	METHODE.....	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Projectbeschrijving	3
2.3	Beoordeling beschermde natuurgebieden	3
2.4	Wettelijk kader Flora- en Faunawet	3
2.5	Aanwezigheid beschermde planten en dieren	3
2.6	Effectbeoordeling en toetsing.....	4
3	PLANGEBIED.....	6
3.1	Ligging	6
3.2	Bestaande situatie.....	6
3.3	Beoogde situatie en activiteiten	6
4	RESULTATEN.....	9
4.1	Natuurbeschermingswet en Ecologische Hoofdstructuur	9
4.2	Vaatplanten.....	9
4.3	Vogels	9
4.4	Grondgebonden zoogdieren	10
4.5	Vleermuizen	10
4.6	Amfibieën en reptielen	11
4.7	Vissen.....	11
4.8	Overige beschermde soorten	11
5	EFFECTEN EN MAATREGELEN	12
5.1	Beschermde natuurgebieden.....	12
5.2	Beschermde soorten	12
5.3	Maatregelen	12
6	REFERENTIES	14
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER	15
BIJLAGE 2	PLANGEBIED	17
BIJLAGE 3	BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN	18

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Boele & van Eesteren beoogt op het terrein aan de Sand Ambacht te 's-Gravenzande woningbouw te realiseren. Het plangebied betreft de voormalige locatie van Multimate en een drietal woningen. Het huidige pand en de woningen zullen ten behoeve van het project worden gesloopt. Voor dit project dienen onder andere de gevolgen van de ruimtelijke ingrepen op de aanwezige flora en fauna te worden weergegeven. In dit kader is de onderhavige Eco-effectscan uitgevoerd door Aqua-Terra Nova BV in opdracht van Boele & van Eesteren.

1.2 Doelstelling

De Eco-effectscan heeft als doel te inventariseren of het project mogelijk in strijd is met de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet of de Ecologische Hoofdstructuur in de Wet ruimtelijke ordening. Hiertoe worden de effecten van de activiteiten op beschermde gebieden en soorten inzichtelijk gemaakt en wordt geadviseerd hoe te handelen in het kader van de natuurwetgeving. Voor de vigerende wetgeving zie bijlage 1.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksmethode en het toetsingskader van de Eco-effectscan beschreven. In hoofdstuk 3 worden het project en het plangebied beschreven. De resultaten van de inventarisatie en de te verwachten effecten worden in hoofdstuk 4 beschreven. In hoofdstuk 5 volgen de conclusies en worden de maatregelen geadviseerd. Bronvermeldingen zijn in de tekst met een nummer aangegeven, wat naar het desbetreffende nummer in de referentielijst verwijst. In de bijlagen wordt de natuurwetgeving toegelicht en zijn kaarten van het plangebied opgenomen.

1.4 Verantwoording

Dit onderzoek geeft een zo volledig mogelijk beeld van aangetroffen aanwezige soorten en de effecten die het project op deze soorten kan hebben. Dit dient gezien te worden vanuit het perspectief dat het onderzoek gebaseerd is op een momentopname. De waarnemingen en conclusies sluiten niet uit dat de ecologie zich op het plangebied onvoorspelbaar ontwikkelt. Indien dit het geval is dient de initiatiefnemer hiertoe adequate maatregelen te treffen.

2 METHODE

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de resultaten van de voorliggende rapportage tot stand zijn gekomen. Dit hoofdstuk dient tevens als onderbouwing van de conclusies. In het kort wordt weergegeven hoe de Flora- en faunawetgeving in het project wordt geborgd.

2.2 Projectbeschrijving

Het project wordt beschreven aan de hand van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Hiertoe wordt de omvang en ligging van het plangebied beschreven in relatie tot groenstructuren in de omgeving, wordt de bestaande situatie geschetst en worden de beoogde activiteiten omschreven.

2.3 Beoordeling beschermde natuurgebieden

Op basis van provinciale en lokale kaartendatabases wordt de ligging van natuurgebieden in de omgeving van het plangebied inzichtelijk gemaakt. Het betreft gebieden in de Natuurbeschermingswet en in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Indien dergelijke beschermde natuurgebieden binnen een straal van 3 km van het plangebied gelegen zijn of de ingreep een zodanig karakter heeft dat effecten op grotere afstand mogelijk zijn, wordt de wettelijke status beschreven en wordt beoordeeld of negatieve effecten op de gebieden uitgesloten kunnen worden.

2.4 Wettelijk kader Flora- en Faunawet

Voor een uitgebreide omschrijving van de wet- en regelgeving zie bijlage 1. In de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten aangewezen. Hierbij zijn soorten ingedeeld in 3 beschermingscategorieën (tabel 1, 2 en 3) en vormen vogels een aparte categorie. Aanvullend zijn de nesten van enkele vogels jaarrond beschermd.

De bescherming van soorten is met name gericht op populaties en verblijfplaatsen van individuen. Hierbij wordt het 'nee, tenzij'-principe gehanteerd. Handelingen in strijd met de verbodsbepalingen zijn per definitie verboden. Uitzonderingen voor overtreding van de verbodsbepalingen kunnen worden verleend middels vrijstellingen en ontheffingen. Tevens is de zorgplicht te allen tijde van kracht voor alle planten en dieren. Zie box 1 voor de relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen.

Box 1. Relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen

Art. 2 (zorgplicht); verplichting om schadelijke handelingen achterwege te laten, zoveel als redelijkerwijs gevergd kan worden; Art. 8: verbod op het beschadigen etc. van groeiplaatsen van beschermde planten; Art. 9: verbod op het doden, verwonden, vangen, opsporen etc. van beschermde dieren; Art. 11: verbod op het beschadigen, verstoren etc. van verblijfplaatsen van beschermde dieren; Art. 12: verbod op het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren.
--

2.5 Aanwezigheid beschermde planten en dieren

Aan de hand van een veldbezoek, verspreidingsatlassen, overige naslagwerken en lokale waarnemingen wordt een lijst samengesteld van tabel 1, 2 en 3-soorten en vogels met jaarrond beschermde nesten welke in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen. De lijst met beschermde soorten is een momentopname, is niet limitatief en kan aangevuld worden met beschermde soorten waarvan de aanwezigheid aannemelijk is.

Voor deze soorten wordt op basis van het verkennend locatiebezoek de geschiktheid van biotopen in het plangebied beoordeeld. In tabel 1 is een niet-limitatieve lijst van te beoordelen biotoopkenmerken weergegeven. Tijdens het locatiebezoek waargenomen beschermde soorten worden eveneens genoteerd.

Tabel 1. Beoordeling geschiktheid biotoop per soortgroep (niet limitatief)

Soortgroep	Biotoopkenmerken	Relevante biotoopfunctie
Planten	Vegetatiestructuur, bodemtype, vochtigheid, voedselrijkheid, begroeiing watergang, etc.	Standplaats
Vogels	Vegetatiestructuur, boomholten, holten onder dakpannen of in gebouwen, etc.	Vaste verblijfplaats of voortplantingslocatie c.q. nest
Reptielen en grondgebonden zoogdieren	Droge biotoop: vegetatiestructuur, bodemtype, vochtigheid, beschutting, etc.	Vaste verblijfplaats, migratieroute
Vleermuizen	Vegetatiestructuur, holten in bomen of in gebouwen, lijnvormige elementen, etc.	Vaste verblijfplaats, vliegroute, foerageergebied
Amfibieën	Vegetatiestructuur, begroeiing, doorzicht en uitklimbaarheid watergang, beschutting, etc.	Vaste verblijfplaats, migratieroute
Vissen	Vegetatiestructuur watergang en oevers, sliblaag, doorzicht, etc.	Vaste verblijfplaats
Overige soorten	Alle bovenstaande kenmerken, etc.	Vaste verblijfplaats

De beoordeling van de aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied resulteert in de vaststelling:

- Niet aanwezig c.q. afwezig; de soort is niet in de omgeving waargenomen of het plangebied vormt geen geschikt biotoop voor soort welke in de omgeving waargenomen is; de beoordeling van de afwezigheid wordt uitsluitend in uitzonderingen behandeld; soorten welke op de inventarisatielijst zijn opgenomen en niet worden behandeld, worden per definitie beoordeeld als niet aanwezig c.q. afwezig;
- niet uit te sluiten; de soort is in de omgeving waargenomen of kan op basis van betrouwbare bronnen* verwacht worden en het plangebied vormt geschikt biotoop voor verblijfplaatsen of andere functionele onderdelen van de leefomgeving van de soort;
- aanwezig: de soort is tijdens het locatiebezoek waargenomen of de soort is in het plangebied waargenomen op basis van betrouwbare bronnen*.

*Betrouwbare bronnen zijn minder dan 3 jaar oude gegevens van overige ter zake kundigen en de NDFP.

2.6 Effectbeoordeling en toetsing

Voor de aanwezige beschermde soorten of beschermde soorten waarvan de aanwezigheid niet uitgesloten kan worden, worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet en de zorgplicht. Het veldbezoek is uitgevoerd op donderdagochtend 14 januari 2016. Tijdens het veldbezoek was het circa 4°C, regenachtig en zwaar bewolkt met een windkracht van circa 3 Bft.

De toetsing is gericht op aantasting en verstoring van individuen en hun functionele leefomgeving. De toetsing is afhankelijk van de kwetsbare periode waarin handelingen een effect kunnen hebben. Vervolgens wordt beoordeeld of aantasting van individuen en hun functionele leefomgeving een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de regionale of landelijke populatie. Zie tabel 2 voor een niet-limitatief toetsingskader per soortgroep.

Tabel 2. Toetsing handelingen per soortgroep (indicatief en niet limitatief)

Soortgroep	Vergraven/ Klepelen/ Verwijderen Bovengrond	Slopen/ Renoveren Bebouwing	Kappen/ Snoeien Bomen	Toetsing gericht op
Planten	X	X		Verlies standplaats
Vogels	X	X	X	Verlies of verstoring nest
Grondgebonden zoogdieren	X		X	Verlies of verstoring verblijfplaats
Vleermuizen	X	X	X	Verlies of verstoring verblijfplaats, vliegroute of foerageergebied
Amfibieën	X			Verlies of verstoring verblijfplaats
Reptielen	X			Verlies of verstoring verblijfplaats
Vissen				Verlies of verstoring verblijfplaats
Overige soorten	X			Verlies of verstoring verblijfplaats

X = toetsing van de handeling op overtreding van verbodsbepaling of de zorgplicht

Per soortgroep worden de handelingen getoetst aan de verbodsbepalingen en de zorgplicht. Per beschermingscategorie worden hierbij verschillende toetsingskaders gehanteerd (zie tabel 3).

Tabel 3. Toetsingskader per beschermingscategorie

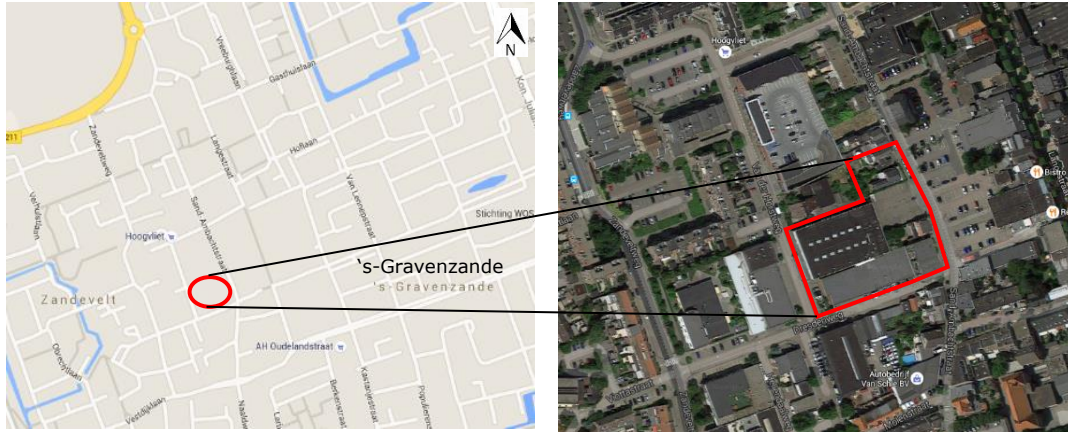
Categorie	Toetsingskader
Tabel 1 (Algemene soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen.
Tabel 2 (Overige soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen, mits de handelingen uitgevoerd worden conform een goedgekeurde gedragscode. Indien het niet mogelijk is om conform een gedragscode te werken, dan dient ontheffing aangevraagd te worden.
Tabel 3 (Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB)	Effecten dienen te allen tijde voorkomen te worden. Indien effecten op soorten uit tabel 3 niet uitgesloten kunnen worden, dient de omvang van de mogelijke effecten inzichtelijk gemaakt te worden middels vervolgonderzoek.
Vogels	Verstoring of verwijdering van in gebruik zijnde nesten dient te allen tijde voorkomen te worden. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke nesten is een ontheffing van de Flora- en Faunawet noodzakelijk.
Alle planten en dieren	In het kader van de zorgplicht dienen schadelijke effecten zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden voorkomen te worden, beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

3 PLANGEBIED

3.1 Ligging

Het plangebied is gelegen tussen de Sand-Ambachtstraat, Dresdenweg en de Van der Horstweg te 's-Gravenzande, gemeente Westland in de provincie Zuid-Holland. Zie figuur 1 voor de ligging en bijlage 2 voor de begrenzing van het plangebied. Het plangebied ligt midden in de bebouwde kern van 's-Gravenzande en omgeven door bebouwing. De aangrenzende straten hebben geen bomenrijen, watergangen of stroken openbaar groen, die aansluiten op parken of groen in de directe omgeving.

Figuur 1. Ligging plangebied (zie bijlage 2 voor een uitvergroting van het plangebied)

3.2 Bestaande situatie

Een weergave van de bestaande situatie is opgenomen in bijlage 2.

Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 5.100 m². Het terrein is grotendeels verhard en bestaat uit drie woningen en een groot bedrijfspand; de voormalige bouwmarkt Multimate. Op de volgende pagina worden enkele afbeeldingen weergegeven ter illustratie.

De voormalige bouwmarkt bestaat uit een bouwlaag (ca. 4 m) van baksteen met een opbouw van sandwichpanelen. Aan de Sand-Ambachtstraat (voorzijde) heeft het gebouw een verdieping met buitenzonweringen (foto 1). Het gebouw heeft een plat dak met dakranden van kunststof plaatmateriaal en aluminium. Aan de voorzijde heeft het plaatmateriaal plaatselijk losgelaten (zie foto 2). Achter het overige plaatmateriaal en bij de dilatatievoegen waren tijdens het locatiebezoek verder geen kieren zichtbaar. De aansluitingen zijn dicht of zijn met houten latten opgevuld. Rondom het gebouw zijn betegelde (Dresdenweg) en geasfalteerde (Sand-Ambachtstraat) parkeerplekken en er is nauwelijks begroeiing aanwezig. Op de stoep aan de Sand-Ambachtstraat is een lage sierbeplanting van cultivars (o.a. taxus, berberis, grote maagdenpalm en klimop) aanwezig in plantvlakken. Op de hoek van de Dresdenweg en de Van der Horstweg staat een hoogspanningskast in een openbaar groenvak met daarin twee tamme kastanjes en vlinderstruiken (foto 3).

De woningen aan de Sand-Ambachtstraat 99, 87 en 85 zijn van het begin van de vorige eeuw (foto 4, 5). Het zijn bakstenen gebouwen met een verdieping en een vrij steil pannendak met platte dakpannen. De voorgevels steken boven het dak uit (foto 5). De zijgevels hebben muurankers.

De achtertuin van nummer 99 is voor meer dan de helft betegeld en afgesloten met een schutting met een dichte klimopbegroeiing. In de tuin staan twee lindes en een taxus. In de tuin van nr 87 staat een enkelsteens schuur met een golfplaat dak. De tuinen van nummer 87 en 85 hebben een grasveld, fruitbomen (o.a. appel, kers), composthoop, rommelhoekjes en een verwilderde sierbeplanting met braam en diverse cultivars (foto 6).

3.3 Beoogde situatie en activiteiten

De activiteitenomschrijving is opgesteld aan de hand van plattegronden, ontwerptekeningen en de mondelinge en schriftelijke door de opdrachtgever verstrekte informatie.

Boele & van Eesteren bv is voornemens de voormalige locatie van Multimate, inclusief een aantal woningen, te 's-Gravenzande om te zetten naar een appartementencomplex met 76 woningen. Het plan bestaat uit 3 bouwdelen met hoogtes variërend van 3 tot 6 bouwlagen. Het perceel

Multimate is gelegen in het bestemmingsplan 'Centrum 's-Gravenzande' en heeft de bestemming 'Bedrijf'. Het plan is in strijd met dit bestemmingsplan, omdat het oprichten van 76 woningen in strijd is met de bestemming 'Bedrijf'. Doordat de locatie valt binnen de woonservice zone van het centrum 's-Gravenzande is reeds in het bestemmingsplan een 'wro-zone wijzigingsgebied-1' opgenomen. Deze geeft echter onvoldoende onderbouwing voor de huidige plannen, zodat er wordt gekozen voor een projectbestemmingsplan.

Alle bebouwing op het plangebied zal worden gesloopt. Het terrein wordt daarbij vergraven en het aanwezige groen gerooid. Vervolgens wordt een nieuw appartementencomplex met bijbehorende parkeerplaatsen en voortuinen aangelegd.

Deze activiteiten vormen de basis van de Eco-effectscan.

Foto 1. Bouwmarkt Sand-Ambachtstraat

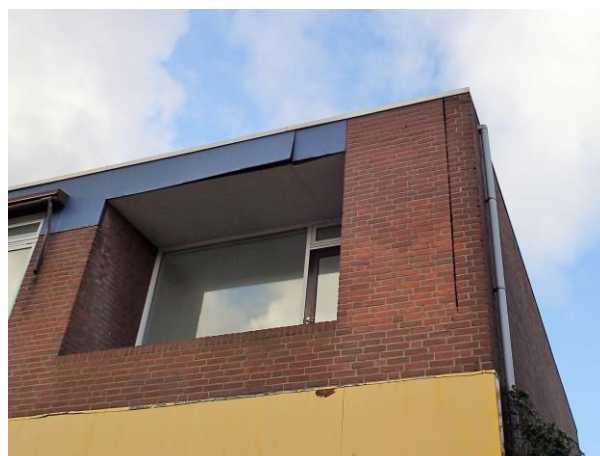

Foto 2. Bouwmarkt loszittend plaatmateriaal

Foto 3. Hoogspanningskast Van der Hostweg

Foto 4. Sand-Ambachtstraat 87

Foto 5. Sand-Ambachtstraat 99 achter

Foto 6. Sand-Ambachtstraat 87 tuin

4 RESULTATEN

4.1 Natuurbeschermingswet en Ecologische Hoofdstructuur

4.1.1 Ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden

Het plangebied is niet gelegen in- en grenst niet aan gebieden van de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen en Spanjaardsduin is gelegen op een afstand van ruim 2 kilometer ten zuiden en ten westen van het plangebied (zie bijlage 3 voor een kaart met de omliggende natuurgebieden). Overige Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand.

Ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van Natura 2000-gebieden kunnen hier een indirect effect op hebben (externe werking). Het plangebied aan de Sand-Ambachtstraat te 's-Gravenzande heeft echter een beperkte omvang en ligt in een storingsrijke omgeving (bebouwde kern). Een toename van stikstofdepositie in nabijgelegen Natura 2000-gebieden door de ontwikkeling van de 76 woningen wordt niet verwacht.

Er zullen geen activiteiten plaatsvinden die een verhoging van verstoring of een significante toename van de verkeersintensiteit in de omgeving tot gevolg hebben. Effecten van de werkzaamheden op het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied worden daarom uitgesloten.

4.1.2 Ligging plangebied ten opzichte van EHS

Het plangebied ligt op ruim 2 kilometer afstand van de Ecologische Hoofdstructuur. Dit betreft wederom het duingebied Solleveld & Kapittelduinen en daarnaast de watergang de Gantel, ten noordoosten van 's-Gravenzande. Het plangebied staat niet met de EHS in verbinding via waterlopen of andere groene verbindingen. Door de beperkte omvang van de werkzaamheden en het karakter van het plangebied worden effecten van de werkzaamheden op de EHS uitgesloten.

4.1.3 Toetsing

Vanwege de ligging van het plangebied en de geringe omvang van de ingreep worden effecten op beschermde Natura 2000-gebieden of de nabijgelegen EHS niet verwacht. Het uitvoeren van een nadere voortoets is niet noodzakelijk.

4.2 Vaatplanten

4.2.1 Aanwezige soorten

In de bebouwde kom van 's-Gravenzande komt klein glaskruid voor (¹⁸). Tijdens het veldbezoek op 14 januari 2016 zijn echter alleen algemene soorten aangetroffen als braam, kleefkruid, harig wilgeroosje, stinkende gouwe, linde, kers, taxus en cultivars en geen beschermde plantensoorten. Het plangebied betreft grotendeels verhard terrein en wordt verstoord door gebruikers van de gebouwen en passanten. Daarnaast wordt het terrein onderhouden. Op basis van deze kenmerken worden beschermde soorten ook niet verwacht.

4.2.2 Toetsing

Beschermde planten kunnen worden uitgesloten en er is geen sprake van een nadere toetsing aan de Flora- en faunawet met betrekking tot beschermde planten.

4.3 Vogels

4.3.1 Aanwezige soorten

In het plangebied zijn algemene soorten waargenomen als ekster, houtduif, koolmees en kauw. Deze en andere algemene tuin- en struweelvogels kunnen in de tuinen van de woningen nestelen. Bij de bebouwing aan de overzijde van de Van der Horstweg is een huismus gehoord. In 's-Gravenzande zijn de afgelopen 3 jaar 5 waarnemingen van huismussen doorgegeven (⁹). In het plangebied is geen geschikte nestgelegenheid aanwezig, enerzijds vanwege de platte daken van de bouwmarkt en anderzijds vanwege de steile schuine daken van de woningen, de platte dakpannen en het gebrek aan invliegruimte onder deze pannen (foto 4, 5, 7). Ook voor gierzwaluwen, waarvan in de afgelopen 3 jaar 2 maal een waarneming uit 's-Gravenzande is doorgegeven (⁹) zijn geen geschikte invlieglocaties gevonden. Voor roofvogels zijn in het plangebied geen geschikte nestplekken aangetroffen en deze worden er ook niet verwacht doordat het terrein grotendeels verhard is en voor deze groep vogels te veel verstoring is door menselijke aanwezigheid in de dorpskern.

Door de afwezigheid van geschikte nestgelegenheid worden jaarrond beschermde nesten van gierzwaluw, huismus en roofvogels in het plangebied niet verwacht. In de tuinen kunnen wel algemene tuinsoorten nestelen.

Foto 7. detail dakpannen Sand-Ambachtstraat 87

4.3.2 Toetsing

Het plangebied kan niet worden uitgesloten als broedterritorium van algemeen voorkomende vogelsoorten. Nesten van alle vogels zijn beschermd op het moment dat deze gebouwd worden of al in gebruik zijn genomen. Jaarrond beschermde vogelnesten van huismus, gierzwaluw en roofvogels kunnen wegens het ontbreken van geschikte verblijfplaatsen worden uitgesloten.

Met het uitvoeren van werkzaamheden in het plangebied tijdens de broedperiode van grofweg maart t/m juli, kunnen nesten van algemene broedvogels verstoord worden of verloren gaan. Nesten van algemene broedvogels zijn beschermd tijdens het broeden en mogen tijdens de broedperiode niet verstoord of verwijderd worden. Aangeraden wordt buiten de broedperiode de begroeiing te verwijderen om te voorkomen dat vogels in de tuinen gaan nestelen.

4.4 Grondgebonden zoogdieren

4.4.1 Aanwezige soorten

De afgelopen 3 jaar is in 's-Gravenzande 1 waarneming van een egel doorgegeven ⁽⁹⁾. De tuinen aan de Sand-Ambachtstraat 87 en 85 bieden schuilplekken en voedsel voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van tabel 1, zoals egel, veldmuis, bosmuis en huisspitsmuis. Strikt beschermde soorten grondgebonden zoogdieren, zoals de waterspitsmuis, worden wegens het ontbreken van geschikt habitat en/of de ligging van plangebied in stedelijk gebied niet verwacht.

4.4.2 Toetsing

Met het verwijderen van het aanwezige groen en het vergraven van grond kunnen verblijfplaatsen van tabel 1-soorten verloren gaan en kunnen dieren worden gedood. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van tabel 1-soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing.

4.5 Vleermuizen

4.5.1 Aanwezige soorten

De bebouwing en de bomen in het plangebied zijn tijdens het veldbezoek gecontroleerd op de aanwezigheid van potentieel geschikte verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende vleermuizen. Daarbij is gecontroleerd op de aanwezigheid van boomholtes, spouwgaten, ruimtes achter dakbeschot en plaatmateriaal. De omvang van de aanwezige bomen is te gering voor boomholtes en deze zijn dan ook niet aangetroffen. De bouwmarkt heeft aan de voorzijde wat loszittend plaatmateriaal (foto 2). Aan de voorzijde van de bouwmarkt tussen de begane grond en de verdieping zijn smalle spouwgaten aanwezig. Verder zijn er geen kieren en (spouw)gaten aangetroffen. Bij de woningen zijn geen spouwgaten waargenomen, maar hier worden ook geen spouwmuren verwacht vanwege het bouwjaar (1911) en de bouwstijl (muurankers en type voorgevel). Achter loodslabbes of in kleine kieren en openingen in de dakranden zal een individu zich kunnen verschuilen, maar voldoende geschikte ruimte voor een kolonie vleermuizen ontbreekt. De omvang van de tuinen is te gering om als essentieel foerageergebied te dienen.

Beschutte en insectenrijke vliegroutes, in de vorm van lijnvormige groene structuren (bomenrijen/watergangen) om vanaf het plangebied foerageergebieden in de omgeving te kunnen bereiken, ontbreken. Kortom: het plangebied vormt geen ideaal leefgebied voor gebouwbewonende vleermuizen, maar de aanwezigheid van een zomer-, paar- of winterverblijf voor een gewone of ruige dwergvleermuis kan niet worden uitgesloten.

4.5.2 Toetsing

Alle vleermuizen en hun functionele leefomgeving zijn strikt beschermd conform de Flora- en faunawet tabel 3 en de EU-Habitatrichtlijn Bijlage IV. De te verwijderen gebouwen in het plangebied bieden potentieel een geschikte verblijfplaats voor een vleermuis, waardoor er sprake is van een nadere toetsing aan de Flora- en faunawet met betrekking tot vleermuizen.

4.6 Amfibieën en reptielen

4.6.1 Aanwezige soorten

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater en de geïsoleerde ligging van de tuinen midden in de kern van 's-Gravenzande is het project weinig geschikt als leefgebied voor amfibieën of reptielen. De tuinen bieden hooguit een geschikte verblijfplek voor de landfase van algemeen voorkomende amfibieën van tabel 1, zoals de bruine kikker en gewone pad. Wegens het ontbreken van geschikt habitat, zoals vergraafbare delen en ondiepe waterplassen, en de aanwezige barrières van wegen en bebouwing tot de bekende populaties in de Kapittelduinen (^{11,17}), worden beschermde soorten als de rugstreeppad niet verwacht.

4.6.2 Toetsing

Met het afgraven en verwijderen van onverharde delen kunnen verblijfplaatsen van tabel 1-soorten en kunnen amfibieën worden gedood. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van tabel 1-soorten is geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig, maar de zorgplicht is wel van toepassing.

4.7 Vissen

4.7.1 Aanwezige soorten

Er zijn geen watergangen of open wateren aanwezig binnen het plangebied.

4.7.2 Toetsing

Het voorkomen van beschermde vissoorten is uitgesloten wegens het ontbreken van watergangen of open wateren in het plangebied. Er is geen sprake van een nadere toetsing aan de Flora- en faunawet met betrekking tot beschermde vissoorten.

4.8 Overige beschermde soorten

4.8.1 Aanwezige soorten

De aanwezigheid van overige beschermde soorten wordt uitgesloten, vanwege het ontbreken van geschikt biotoop. Een nadere toetsing is derhalve niet van toepassing voor overige beschermde soorten.

4.8.2 Toetsing

Overige beschermde soorten worden niet verwacht en er is geen sprake van een nader toetsing aan de Flora- en faunawet met betrekking tot overige beschermde soorten.

5 EFFECTEN EN MAATREGELEN

5.1 Beschermde natuurgebieden

5.1.1 Natura 2000

Het plangebied is niet gelegen in of grenst niet aan gebieden in de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is gelegen op een afstand van ruim 2 kilometer van het plangebied (zie bijlage 3 voor een kaart met de omliggende natuurgebieden). Het plangebied Sand-Ambachtstraat te 's-Gravenzande heeft een beperkte omvang. Negatieve gevolgen van de ontwikkeling van de woningen op de stikstofdepositie in nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten. Er zullen geen activiteiten plaatsvinden die een verhoging van verstoring of een significante toename van de verkeersintensiteit in de omgeving tot gevolg hebben. Effecten van de werkzaamheden op het nabij gelegen Natura 2000-gebied worden uitgesloten.

5.1.2 Ecologische hoofdstructuur

Het plangebied is gelegen op ruim 2 kilometer van de EHS. Gezien de kenmerken van het plangebied en de tussenliggende afstand worden effecten van de werkzaamheden op de EHS uitgesloten.

5.2 Beschermde soorten

Op basis van een locatiebezoek en een literatuurstudie is geïnventariseerd welke beschermde soorten er in het plangebied aanwezig kunnen zijn. Aan de hand van de projectbeschrijving is getoetst of het project in strijd is met de Flora- en faunawet. De conclusie van de toetsing worden hieronder weergegeven.

De onderstaande tabel geeft een beknopte weergave van de effecten van het project op beschermde soorten volgens de Flora- en faunawet of Habitatrichtlijn.

Tabel 4. Resultaten beschermde soorten

Soort	Wet*	Aanwezig	Effecten op functionaliteit
Vaatplanten			
Niet aanwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vogels			
Algemene en beschermde soorten	FF	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring broedlocaties
Zoogdieren			
Algemene grondgebonden zoogdieren	FF1	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Vleermuizen	FF3, HR	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Amfibieën			
Algemene amfibieën	FF1	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Vissen			
Niet aanwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Overige soorten			
Niet aanwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

* FF = Flora- en faunawet, tabel 1 t/m 3, categorie 1 t/m 5, HR = Habitatrichtlijn, bijlage IV

5.3 Maatregelen

Per (potentieel) aanwezige beschermde soortgroep wordt de vervolprocedure aangegeven.

5.3.1 Vogels

De nesten van vogels zijn beschermd tijdens het broeden. Om verstoring van broedvogels te voorkomen wordt geadviseerd de werkzaamheden buiten het broedseizoen, welke duurt van grofweg maart t/m juli, uit te voeren. Bij werkzaamheden tijdens deze periode wordt de aanwezigheid van een ecoloog noodzakelijk, die een dag vooraf aan de kap alles opnieuw naloopt. Indien vogelnesten aangetroffen worden, dienen de werkzaamheden nabij het nest uitgesteld te worden totdat de jongen uitgevlogen zijn of dient een verstoringvrije zone rond het nest te worden opgesteld. Om te voorkomen dat vogels in de tuinen gaan broeden, wordt geadviseerd de begroeiing buiten het broedseizoen te verwijderen.

5.3.2 Algemeen voorkomende dieren van tabel 1

Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van de potentieel aanwezige tabel 1-soorten (grondgebonden zoogdieren en amfibieën) geldt een vrijstelling. In het kader van de zorgplicht wordt geadviseerd om een vluchtweg voor dieren te allen tijde te behouden bij het uitvoeren van de werkzaamheden.

5.3.3 Vleermuizen

Alle verblijfplaatsen van vleermuizen en hun functionele leefomgeving zijn strikt beschermd conform tabel 3 van de Flora- en faunawet en Bijlage IV van de EU Habitatrichtlijn. Met het uitvoeren van het project kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan of worden verstoord.

Om inzichtelijk te maken of het project ontheffing plichtig is ingevolge de Flora- en faunawet dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in de gebouwen. Nader onderzoek naar vleermuizen dient conform vastgestelde protocollen te worden uitgevoerd. De looptijd van onderzoek is van half mei tot en met half juli en begin augustus tot en met begin oktober. In beide perioden (voorjaar en najaar) dienen minimaal 2 veldbezoeken aan het gebied te worden gebracht.

Indien verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen in het plangebied, dient ontheffing van de Flora- en faunawet verkregen te worden om het project uit te kunnen voeren.

5.3.4 Conclusie

Nader onderzoek is noodzakelijk voor de volgende soortgroepen:

- Vleermuizen

Indien de werkzaamheden in het voorjaar en vroege zomer gepland staan, wordt geadviseerd om buiten het broedseizoen vegetatie te verwijderen. De zorgplicht is altijd van toepassing.

6 REFERENTIES

Algemene natuur- en beleidsinformatie

1. 'Flora- en faunawet', Ministerie van LNV, Den Haag, 2002.
2. 'Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet', Staatscourant, Den Haag, 2 februari 2005.
3. 'Natuurbeschermingswet 1998', Ministerie van LNV, 1 oktober 2005.
4. 'Handreiking Flora- en faunawet', W.R.M. van Heusden & S.J. Vreugdenhil, Dienst landelijk gebied, oktober 2008.
5. 'Algemene handreiking Natuurbeschermingswet 1998', ministerie van LNV, www.minInv.nl.
6. 'Handreiking Bestemmingsplan en Natuurwetgeving', Directie Natuur, Ministerie van LNV, www.minInv.nl.
7. 'Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet', Dienst Regelingen, Ministerie van LNV, augustus 2009.

Algemene verspreidingsgegevens en verspreidingsatlassen

8. 'Protocol vleermuizen', Vakberaad vleermuizen, Netwerk Groene Bureaus, 27 maart 2013.
9. www.waarneming.nl
10. 'Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008', K. Mostert en J. Willemsen, Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland, Delft, december 2008.
11. www.ravon.nl

Locatie specifieke informatie en internetpagina's

12. Waarneming Eco-Niche tijdens het locatiebezoek ten behoeve van deze Eco-effectscan.
13. 'Gedragscode Flora- en Faunawet, Ruimtelijke ontwikkeling & inrichting', Stadswerk, augustus 2010.
14. www.pzh.nl: informatie over de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur; <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html>.
15. Plattegronden en doorsnedes Nieuw Ambacht, Wubben-Chan architecten, A3-formaat, schaal 1:500, 24 november 2015, projectnummer 2015A062, SO 001 t/m 006 en basistypen plattegrondschemata's schaal 1:100, met stempel concept 16 december 2015.
16. <http://www.vleermuizenindestad.nl/jaarcyclus-van-vleermuizen>
17. www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase: Kapittelduinen & Solleveld
18. Bestemmingsplan Westland Centrum -s-Gravenzande, vastgesteld 30-10-2012

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER

Natuurbeschermingswet 1998

De natuurbeschermingswet 1998 heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden in Nederland. Hierin kan onderscheid worden gemaakt in Beschermd Natuurmonumenten en Natura2000-gebieden (zie box). Beschermd Natuurmonumenten omvatten zowel particuliere als staatseigendommen.

Handelingen binnen de beschermde gebieden worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Handelingen of activiteiten binnen én buiten beschermde natuurgebieden die schadelijk kunnen zijn voor de doelstellingen van het gebied zijn verboden, tenzij de minister van EL&I of de provincie een vergunning heeft verleend. Hierbij wordt het 'Nee, tenzij' principe gebruikt en dient rekening gehouden te worden met invloeden van buiten het beschermde natuurgebied, de zogeheten 'externe werking'. Aanvullend dient rekening gehouden te worden met de cumulatie van effecten in relatie tot andere projecten of plannen.

Ecologische Hoofdstructuur

In de EHS worden natuurgebieden onderling tot een samenhangend netwerk verbonden, o.a. via ecologische verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer;
- robuuste verbindingen en grote wateren.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is in het Natuurbeleidsplan geïntroduceerd en het beleid is in de Nota Ruimte overgenomen. De juridische doorwerking van het rijksbeleid van de EHS wordt in de AMvB Ruimte, als onderdeel van de Wet Ruimtelijke Ordening, geborgd. De Provincie is verantwoordelijk voor de aanwijzing, begrenzing en de doelstelling van de EHS-gebieden in een verordening, in veel gevallen een natuurbeheerplan. De provinciale verordening bevat tevens regels voor bestemmingsplannen in de EHS. Dit betreft, conform de Spelregels EHS, een regeling over compensatie die er ten minste voor moet zorgen dat er geen netto verlies aan oppervlakte, samenhang of kwaliteit van de Ecologische Hoofdstructuur optreedt en dat compensatie op de juiste wijze plaatsvindt. Tot slot zorgt de provinciale verordening ervoor dat de gemeente dit in de toelichting van het bestemmingsplan verantwoordt.

Voor de EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe activiteiten die de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur significant aantasten zijn verboden, tenzij sprake is van groot openbaar belang, er geen andere mogelijkheden voor realisatie zijn en de negatieve gevolgen beperkt en gecompenseerd worden."

Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Ingevolge het 'nee, tenzij principe' zijn handelingen in strijd met de Flora- en Faunawet per definitie verboden. De verboden handelingen zijn opgenomen in de verbodsbepalingen:

- Art. 8: verbod op het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
- Art. 9: verbod op het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daartoe opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Art. 10: verbod op het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
- Art. 11: verbod op het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren.
- Art. 12: verbod op het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren.
- Art. 13: verbod op planten of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, of onder zich te hebben.

Aanvullend is in de Flora- en faunawet een zorgplicht opgenomen (artikel 2 Flora- en Faunawet). Uit de zorgplicht volgt dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelingen achterwege te laten, dan wel alle maatregelen te treffen die redelijkerwijs van hem geveerd kunnen worden om de gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

Ontheffing Flora- en faunawet (artikel 75)

Voor overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet kan ontheffing aangevraagd worden. Voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing is dat het project geen negatief effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten én mits het project een bij wet genoemd belang dient. Voor soorten die aangewezen zijn in de Vogel- of Habitatrichtlijnen dient het project aanvullende belangen te dienen. De beschermde soorten zijn in drie tabellen met verschillende beschermingsniveaus opgenomen. Vogels vallen buiten deze indeling en worden in de volgende paragraaf besproken. Voor algemeen voorkomende soorten (tabel 1) geldt o.a. voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling, waardoor een ontheffing niet nodig is. Voor schaarse soorten (tabel 2) is een ontheffing niet nodig, mits gebruik gemaakt wordt van een gedragscode. Voor strikt beschermde soorten (tabel 3) zal bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig zijn. Voor alle inheemse soorten geldt daarnaast de algemene Zorgplicht, waarin gesteld wordt dat schade aan alle planten en dieren, zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden, voorkomen dient te worden.

Vogels

Van alle inheemse vogelsoorten zijn de nesten gedurende het broeden beschermd. De meeste vogels broeden in de periode 15 maart t/m 15 juli. Voor het verstoren van broedende vogels wordt in principe geen ontheffing verleend, omdat de verstoring eenvoudig voorkomen kan worden door de activiteiten buiten het broedseizoen uit te voeren. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Deze vogelsoorten zijn in vier categorieën ingedeeld⁽⁸⁾:

- Cat 1 betreft vogelsoorten die het nest jaarrond gebruiken als vaste verblijfplaats,
- Cat 2 betreft koloniebroeders die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 3 betreft overige vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 4 betreft vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen.

Tot slot zijn de nesten van enkele vogelsoorten (uit Cat 5) alleen jaarrond beschermd indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld als in de omgeving van een plangebied geen of onvoldoende alternatieve geschikte nestplaatsen aangeboden worden.

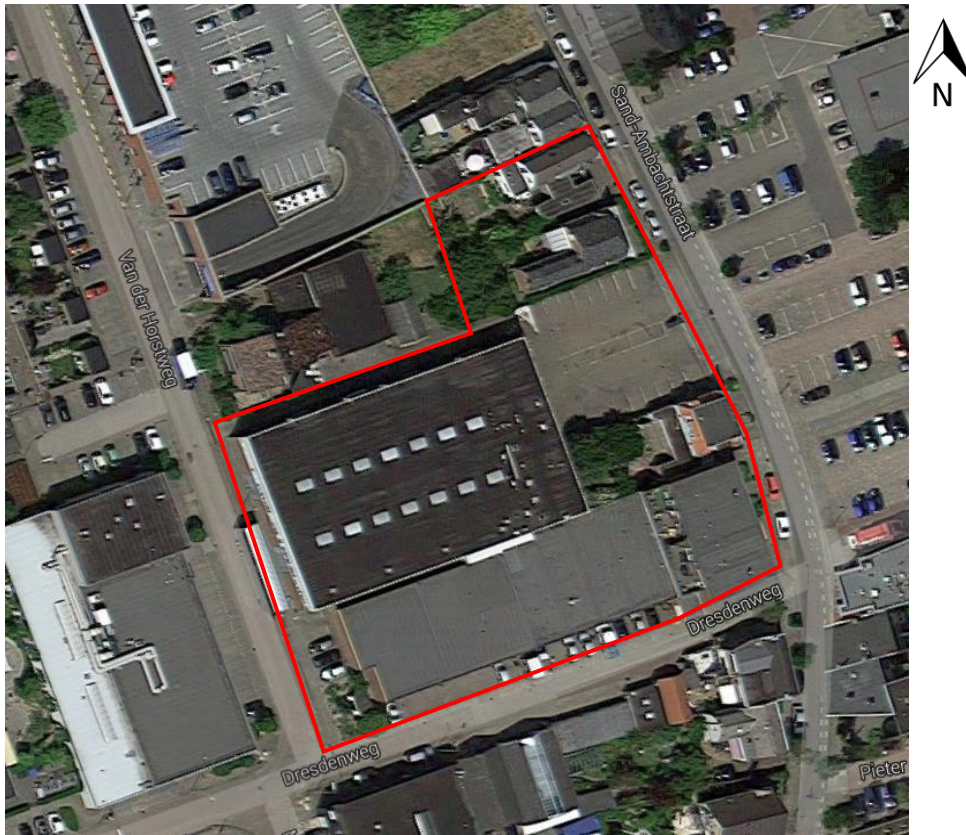
Voor beschadiging of vernietiging van jaarrond beschermde vogelnesten (art. 11) kan alleen ontheffing worden verleend, indien het project een belang uit de Vogelrichtlijn dient.

Gedragscode

In een gedragscode is beschreven hoe tijdens de uitvoering van werkzaamheden de schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. De gedragscode moet aangeven hoe er in de praktijk "zorgvuldig wordt gehandeld". De gedragscode kan zelf worden opgesteld en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister van EL&I. Indien men aantoonbaar werkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geldt voor bepaalde activiteiten in het leefgebied van soorten van tabel 2 een vrijstelling. Voor bestendig beheer en onderhoudswerkzaamheden in natuurbeheer, landbouw of bosbouw geldt de gedragscode ook voor soorten uit tabel 3, met uitzondering van de soorten die ook onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn vallen.

BIJLAGE 2 PLANGEBIED

Bestaande situatie plangebied

Bron: Google Maps ©

 = plangebied

BIJLAGE 3 BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN

Bestaande situatie Natura 2000-gebied

Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

- X** = ligging plangebied indicatief
- O** = cirkel zoekgebied vanuit plangebied met afstand van 3 km
- = grens Natura 2000-gebied & EHS